

Karawanenbote

Uprava Klagenfurt, Postfach 115 / Uredništvo v Klagenfurtu / Naročnina. (še plača naprej) mesečno z dostavo na dom RM 1,— (vključno RM 0,20 za donosilca) / Odjavo naročbe tega lista za prihodnji mesec sprejme uprava samo pisмено in le do 25. tekočega meseca / Oglasi RM 0,06 za millimeter stolpec

Stev. 32.

Krainsburg, 6. decembra 1941.

1. leto

Težke izgube sovjetov na celi fronti

Izredno drzen čin nemške vojne mornarice - Napredki pred Moskvo - Junaški čin nemške pomožne križarke „Cormoran“

Iz Führerjevega glavnega stana, 5. decembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 4. decembra naznanilo:

V loku Donca so bili ob krvavih izgubah nasprotnika odbiti močnejši sovražnikovi napadi.

Pred Leningradom so se izjalovili ponovni poskusi sovražnikovih izpadov. Zračno brodovje je razdejalo delno progo murmanske železnice in bombardiralo Leningrad po dnevi in po noči.

Finske čete so zasedle Hangö. Na begu iz Hangö je 12.000 ton velika sovjetska transportna ladja »Stalina« zadela na nemško-finsko zaporo min in bila po treh zadetkih min poškodovana. Dva nemška predstražna čolna s posadko skupaj 80 mož sta

prevozno ladjo privezala in jo privlekla s 6000 na krovu nahajajočimi se vojaki vseh službenih stopenj in obilnim vojnim materialom v neko nemško oporišče.

V pomorski bitki v Kanalu je nek zaporni lomilec potopil dva britanska brza čolna in dva nadaljnja poškodoval s polnimi zadetki. Predstražni čolni so posegli v boj, potopili nek britanski topniški čoln in težko poškodovali nek brzi čoln.

V severni Afriki včeraj ni bilo večjih bojnih činov.

V času od 26. novembra do 2. decembra so skupine nemškega zračnega brodovja in edinice nemške vojne mornarice sestrelile 44 britanskih letal. V istem času smo v boju zoper Veliko Britanijo izgubili 6 lastnih letal.

Po državni delavni službi se gradijo strelnice za oboroženo silo. Kadar je strelnica (kladara) gotova, se na koncu pokrije z zemljo in s plastjo slame. Viden je samo še mali vhod. Tudi ob snežnih viharjih bo tukaj notri še toplo. (PK.-Aufnahme: Kriegsberichtler Tomaschek, RAD., Z)

Avstralska križarka „Sidney“ potopljena

Newzelandška divizija jugovzhodno od Tobruka unižena

Iz Führerjevega glavnega stana, 5. decembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 3. decembra naznanilo:

Na fronti pred Moskvo so po močnih skupinah bojnih letal in strmoglavcev podprti napadi nemških odredov pehote in oklopnice kljub žilavemu odporu in krajevnim protisunkom sovražnika pridobili zopet na terenu. V teh bojih je bilo včeraj uničenih skupno 20 sovražnih oklopnice. V finskem zalivu je velika sovjetska prevozna ladja zavozila na nemško-finsko zaporo min in se potopila.

V morskem okolju okrog Anglije je bila neka večja trgovska ladja z bombnim zadetkom težko poškodovana. V noči na 3. decembra je zračno brodovje bombardiralo neko pristaniško napravo na angleški jugozapadni obali. V bitki z britanskimi brzi čolni in Kanalu so čolni za pospravljanje min dosegli več topniških zadetkov na sovražnikovih edinicah. Nasprotnik je nato bitko prekinil.

Pred avstralsko obalo je prišlo do pomorske bitke med nemško pomožno križarko »Cormoran« in avstralsko križarko »Sidney«. Pod poveljstvom fregatnega kapitana Detmersa je nemška pomožna križarka premagala in potopila nasprotnico, ki je bila glede oborožitve in hitrosti veliko močnejša. 6830 ton veliki parnik »Sidney« se je s celokupno posadko obstoječo iz 42 častnikov in 603 mornarjev, potopil. Nemško ladjo so morali po zmagovitem boju opustiti zaradi poškodb, ki jih je zadobila v težki bitki. Veliki del posadke se je rešil in dosegel avstralsko obalo. Križarka »Cormoran« je v križarski vojni v prekomorskih vodovjih pod svojim hrabrim poveljnikom potopila veliko število sovražnih trgovskih ladij.

V severni Afriki so bile jugovzhodno od Tobruka obkoljene britanske sile, največji del neu-zelandske divizije, deloma uničene deloma ujete.

Globok predor v moskovski obrambni sestav

Boji južnovzhodno od Tobruka potekajo uspešno za nemško-italijanske čete

Iz Führerjevega glavnega stana, 5. decembra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 2. decembra naznanilo:

Na vzhodni fronti še trajajo boji v prostoru okrog Rostova.

Na bojnem polju pred Moskvo so nemške čete prodrle v več odsekih globoko v sovražni obrambni sestav.

Pred Leningradom je bilo odbitih več po močni topniški pripravi poskušanih izpadov sovjetskih sil.

Zračno brodovje je doseglo bombne zadetke v nekem letališču pri Ribinskem na Volgi, napadlo sovražnikova prevozna premikanja na ledu jezera Ladoga in nadaljevalo razdejavanja železniških zvez vzhodno od Tihvina. Bojna letala so v zadnji noči bombardirala Leningrad kakor tudi sovjetska letalska oporišča v severnem odseku fronte.

V morskem okolju okrog Anglije je zračno brodovje potopilo neko tovorno ladjo z 2000 brt, dve nadaljnji tovorni ladji pa z bombnimi zadetki poškodovale. Nadaljnji napadi iz zraka so bili v zadnji noči naperjeni proti pristaniškim napravam in preskrbovalnim obratom v zapadni Angliji.

V severni Afriki so potekali pomembni boji jugovzhodno od Tobruka v zadnji hdnem v korist nemško-italijanskih čet. Sovražnik, ki je skušal oprostiti obkoljene sile, je bil z močnimi izguba-

Slovenska zoročniška tolpa pred sodiščem

Nameravali so sovjetsko republiko Kärnten — Preprečen atentat na Duceja

Rim, 5. decembra. Pred italijanskim posebnim sodnim dvorom v Trstu razpravljajo tačas v obširnem kazenskem postopku zoper pripadnike slovenske komunistične zoročniške tolpe, ki je delovala na tržaškem ozemlju in bila podpirana ter vodena po inozemstvu, zlasti po prejšnji Jugoslaviji. Vojaki sodniki bodo izrekli sodbo zoper 60 obtožencev, ki jih brani 18 advokatov, in zoper 11 nadaljnjih obtožencev, ki so pobegli. Razprava je pričela v torek in je javna. Iz obtožnice izhaja, da je bilo od leta 1939. naprej v Trstu in okolici organizirano veliko teroristično gibanje; člani tega gibanja so bili udeleženi tudi pri političnih zločinih prejšnjih let, tako pri atentatu na Duceja, v Kobarižu v letu 1938., ki se je kakor po čudežu izjalovil.

Člani te zarote so dobivali podporo inozemskih držav. V tem pokretu je zadobilo premoč komunistično krilo, ki je zahtevalo ustanovitev sovjetske republike iz slovenskega prebivalstva Italije, Kärntna in Jugoslavije. Delovanje tržaških teroristov se je raztezalo na vsa gornja Italijo. Po njih so bili zasnovani atentati na tvornice orožja v Bologni, Piacenci in Clani v času od februarja do avgusta 1940 nazaj, ki so

mi odbili. Nemška bojna letala so metala bombe na britanske železnice za dovoz k solunski fronti in povzročila velike škode na prevoznih napravah pri Sidi Baraniju in Marsa Matruku. Po doslej dospelih poročilih je bilo od pričetka bojev privedenih 9000 ujetnikov, med temi trije generali. Poleg številnih topov je bilo uplenjenih ali uničenih 814 britanskih oklopnih vozil in sestreljenih 127 britanskih letal.

Britanska vojna mornarica je v mesecu novembru imela občutne izgube. Vsega skupaj so nemške mornariške in zračne bojne sile potopile: 1 nosilca letal, 1 križarko, 3 rušilce, 4 brze čolne, 1 stražni in 1 predstražni čoln. Poleg tega je bilo težko poškodovanih: 2 bojni ladji, 2 rušilca, 7 brzih čolnov in tri nadaljnja vojna vozila.

V boju zoper britansko preskrbovalno plovbo sta vojno mornariško in zračno brodovje v novembru potopili 48 sovražnih trgovskih ladij s skupno 231.870 brt. Mimo tega je bilo 39 ladij deloma težko poškodovanih. Nadaljnje izgube ladijskega prostora je utrpel sovražnik po podvzetjih min v raznih morskimi okoliših.

so povzročili 137 smrtnih žrtev, nad 1000 ranjenih in ogromno stvarno škodo. Pri osebah, ki so jih prijeli, so našli prav arzenal, med temi dve strojnici in več sto kilogramov razstrelne tvarine.

V torek sta bila zaslišana prva dva obtoženca, ki v bistvu priznavata.

Konec srbskih tolpa

Belgrad, 5. decembra. Prebivalstvo od komunistov očiščenega ozemlja južne Srbije je, kakor poroča »Obnova« iz Užic, priredilo nad vse prisrčen sprejem rešiteljem. Sedaj si olajšano lahko oddahne, ko je rešeno komunističnega pekla, saj je vsled strahovanja od strani teh razbojnikov moralo pretrpeti neizrečno gorje. Banditi so oplenili prebivalstvo na najpodlejši način in se niti niso plašili tega, da so ustavljali ljudi na cesti in jih kratkomalo slekli.

Zadnji ostanki komunističnih tolpa se ne prestando zasledujejo. Tako poročajo iz Kujaveca (v vzhodni Srbiji) in Prokuplja (v južni Srbiji) o manjših uspešnih akcijah proti komunistom.

Iz Golubca (v severni Srbiji) poroča navedeni list, da so prijeli ženo zloglasnega (Nadaljevanje na 2. strani.)

Zapoved časa

Dr. O. S. Krainsburg, 5. decembra.

V svojih prodirljivih izvajanjih na zgodovinskem mestu v Berlinu je Reichminister dr. Goebbels opisal situacijo po dveh letih vojne in načrtal zgodovinski razvoj v njegovih velikih potezah in markantnih dogodkih, ki so dovedli do boja za svobodo. Minister ni le dal poročila o položaju, to je poročilo o zmagovitem pohodu nemške oborožene sile v Evropi, in o političnih sklepih, ki jih je izvajati iz slavni činov orožja naših vojakov, ampak uvrstil je v velike zgodovinske zveze silovito sodobno dogajanje, ki se usmerja po Führerju, kateri določa kot državnik in vojskovodja skladnost vojaških in političnih dogodkov. Genialna osebnost Führerja je izbrana v to, da Evropo na razpotju privede v novo bodočnost in da nemškemu narodu, ki ga je on zedinil, prinese svobodo.

Kar je v desetletjih, da celo v stoletjih v Evropi nastalo problemov in jih ostalo nerešenih, se odvija in rešuje sedaj v tem silovitem obračunavanju. Plutokracija in bolševizem, prva v zastareli in pokvarjeni obliki, druga kot usodepolna prikazen političnega življenja, sta hoteli skupno podjarmiti in uničiti nosilca novega reda, Nemčijo, in z njo zvezano Italijo kakor tudi vse druge narode, ki se izjavljajo za novo in zdravo Evropo. Danes pa sta oba premagana ali upehana. Prosta je pot za novo izobličene evropskih razmer od temelja navzgor. In to pot so — tako močna je danes Nemčija in tako varne se čutijo narodi Evrope — tudi že nastopili, kar je stroprav dokazal nedavni državni čin v Berlinu. Toda ne vsled kakšnega darila usode je bil Evropi prizanesen kaos, ki jo je v naravnost nepojmljivi izmeri ogrožal izza vzhoda. Samo zmaga nad žilavo in trdovratno se branečim nasprotnikom je ustvarila predpostavke za novo ureditev političnih razmer.

Posledek ministrovega natančnega premostrvanja današnjega položaja je bila ugotovitev, da lahko zmagamo in da tudi bomo zmagali. Pač pa zahteva zmaga, da se vsakdo postavi v službo, bodisi vojak na fronti, bodisi kateri koli ustvarjajoči v domovini. O tem moramo dnevno voditi računa, kajti nič nam ne bo podarjeno. Za zmago so dani predpogoji, naša dolžnost je, da jih vkoristimo s tem, da izpolnjujemo zapoved časa in da se brezpogojno z vso našo močjo posvetimo postavljeni nam nalogi. Kajti pred zgodovino zadene nas tudi odgovornost za bodočnost. V naših rokah je, ali naj zapade Evropa kaosu bolševiz-

ma ali pa naj izkoristimo našo vojaško in politično pozicijo, ki je danes boljše kakor kdaj koli in proti kateri se sedaj kakor v bodočnosti vsak sovražnik lahko samo brezuspešno zaletava, in da s končno zmago privede Evropo do nove epohe mirnega sožitja med narodi.

Raz veliko močnejšega vidika, raz katerega presoja Fühler in njegovi sodelavci svetovno dogajanje in v gotovi zavesti zmage nemškega orožja je mogel Reichsminister dr. Goebbels načrtati dojmivo sliko evropske situacije. Misijska Nemčije, naloga nemškega naroda je bila označena v markantnih besedah, edinstveni uspehi Fühlerja kot državnika in vojskovodje so bili uvrščeni v velike zgodovinske zveze. To, kar je storil Fühler za nas, pa nalaga nam dolžnost, da se stavimo v službo do najskrajnejše meje. Kajti samo z našo močjo bomo obvladali one velike naloge, pred katerimi nas je postavila zgodovina in katere rešiti nas je pozval Fühler kot izvrševalec volje zgodovine.

Britanski ukrepi proti deželam Tai

Kanton, 5. decembra. Ugotavlja se sedaj lahko, da so Angleži spremenili svoje obnašanje proti deželam Tai (skupine narodov v Indiji, med katerimi so najvažnejša plemena Ahon, Khanti, San, Laos in Siamezi). Anglija izdaja sedaj slične ukrepe proti deželam Tai, s kakršnimi je uvedla invazijo v Irak in Iran. Uradništvo in prebivalstvo dežel Tai je bilo zelo zaprepačeno vsled vesti iz Bangkoka, da je bilo poslanih 50.000 Avstralcev, da ojačijo obkolitev Japonske. Hkrati se je izvedelo, da se koncentrirajo v Indiji čete, da jih potem pošljejo v Burmo in da se tam vrše še nadaljnje priprave za vojno. Kakor se izve iz merodajnega mesta, je v pretečenem tednu prišlo okrog 400 Kitajcev, Angležev in severnih Amerikancev iz Singapura v Bangkok. Taiški narod je spriču vladnih ukrepov ostal popolnoma miren.

Kakor poroča »United Press«, je bilo v ponedeljek za vse ozemlje malajske zveze držav proglašeno stanje državne nujnosti. Mobilizirane so bile vse bojne sile vseh pristojnih, ki so združeni v krajevnih obrambnih organizacijah.

Konec srbskih tolpa

(Nadaljevanje s 1. strani)

kolovodje tolpa Velke Duboševića, ki je sama vodila eno tolpo. Razen tega se je udeležila nešteti bojov, razbojniških napadov, smrtnih obsodb, plenitve in umorov. O uničenju komunistične tolpe v Užičah in Čačku piše »Novo vreme«, da so se v zadnjih dnevih v Srbiji odigrali dogodki usodepolnega pomena. Namišljena moč komunističnih tolpa, o katerih so v zadnjem času toliko govorili, je popolnoma likvidirana. Veliko zločincev je prijetih ali ubitih, en del od njih je pa v paničnem strahu odvrget orožje in pobegnil v gore, da reši golo življenje. Danes se lahko trdi, da je komunistična kuga v Srbiji popolnoma udušena.

E. T. A. Hoffmann

Mojster Janez Straža

POVEST

Poleg tega je obema, domicelaru kakor advokatu, šampanjec tako dobro šel v slast, da je moral komorni strežaj kaj kmalu znovava napolniti kristalno steklenico.

Advokat je čutil, da mu prešinja notranjost prijetna toplota, ki mu je dobro dela, in njegove srčne bolečine so ga popodale le z nenavadnim drgetom, ki je nalikoval nekako električnim udarcem, ki hkrati bole in dobro denejo. Bil je dovteten za tolažilne besede njegovga pokrovitelja, ki se je, potem, ko je bil ugodno posrkal zadnji kozarec vina in si čedno osnažil usta, postavil in takole pričel:

»Najprvo, moj dragi, dobri prijatelj, ne smete biti tako nespametni, da bi smatrali sebe za edinega človeka na svetu, ki mu je oče odrekel roko svoje hčerke. Toda tukaj to nič ne de. Kakor sem Vam že povedal, je vzrok, zakaj Vas stari bedak črti, tako močno prisruten, da to ne more imeti obstanka, in najsi se Vam v tem trenutku kaže kot nesmiselno ali ne, jaz se ne morem sprijazniti z mislijo, da se ne bi vse to končalo popolnoma trezno s svatbo in da se o celi stvari ne bi moglo reči kaj drugega kakor: Jurij je zasnil Lenko ter Lenka in Jurij sta postala mož in žena.

Situacija je drugače nova in krasna, ker je edini vzvod, ki bi mogel sprožiti novo in

Največje šanse Nemčije

Reichsminister dr. Goebbels o stanju boja za svobodo

Berlin, 5. decembra. Reichsminister dr. Goebbels je danes v novi avli univerze v Berlinu v okviru nemške akademije govoril o položaju. Govornik je opisal sedanje stanje nemškega boja za svobodo in v podrobnostih izvajal: Ako pomeni vojna nadaljevanje politike z drugimi sredstvi, je na drugi strani tudi politika nadaljevanje vojne z drugimi sredstvi. To, kar nazivajo v inozemstvu bliskovito vojno, ni nič drugega nego povezanost moderne politike in modernega vojskovanja. Danes merimo politiko z vojaškim merilom, kakor se tudi vojskovanje določa raz vidikov politike. Naš narod čuti danes nagoni, da je zmaga odvisna od vsakega posameznika.

Obširno je dr. Goebbels govoril o sredstvih duševnega vojskovanja, ki je tako staro kakor vojna sama. Pri tem je ugotovil, da je boljše poročevalna politika o vojni ne samo obveščevalno sredstvo, ampak, ob danih okoliščinah tudi vojno sredstvo, ki vpliva na boje. Ako molči tisti, ki nosi odgovornost, naj se narod iz dolžne spoštljivosti pred tem ne gane, kajti ni redko, da se iz njegove molčečnosti poraja ono, kar bo čez leto in dan zgodovina.

Minister je opozoril na kratko na dokaze, da je sovjetska unija nameravala napad, in opisal kako je pod bolševiškim pritiskom za to potrebno orožje moralo kovati 180.000.000 ljudi, ki so spriču njihovega najnižjega življenjskega standarta v onem velikanskem prostoru omogočili poskus oborožitve, kateremu mi trajno ne bi mogli postaviti nasproti kaj enako vrednega. Nemčija je zato morala naglo pristopiti k dejanju. Nikdar v naši zgodovini se nam naše narodne šanse niso prikazale tako ugodne in nikdar nam naša služba ni obetala toliko kakor danes. Nikdar nismo bili tako oboroženi kakor sedaj, nikdar ni-

„Hitler je storil več nego Roosevelt“

Washington, 5. decembra. Deželni vodja starostnih in socialnih upokojencev v Zedinjenih državah, Francis Townsend, je označil v Zedinjenih državah severne Amerike veljavna določila socialnega zavarovanja kot popolnoma nezadostna in v tej zvezi izjavil, da je med upokojenci severne Amerike pričelo revolucionarno gibanje. Značilno je, ako tak mož kakor Townsend doslovno tole ugotavlja: »Hitler je dal prostemu ljudstvu dela, stanovanja in hrane, to je več nego je doslej storila vlada Zedinjenih držav.« Neka govornica je v tej zvezi opozorila na to, da štiri petine vseh nad 60 let starih oseb v Zedinjenih državah niso zadostno preskrbljene, da bi mogle dostojno in v zdravju preživeti konec njihovega življenja.

izvrstno tragiko dejanja, mržnja proti stanu, ki se ga je oprjel rejnec; — toda k stvari! Prijatelj, Vi ste pesnik in to spreminite vse. Vaša ljubezen, Vaša bol, oba morata priti na svetlo kot dičen pesniški umotvor v sijaju posvečene poezije; Vi slišite akorde lire, katere zabrenka Vaša muza, in v božanski vznesenosti sprejemate kritične, izgovorjene po Vaši ljubezni, po Vaši boli. Kot pesnik ste v tem trenutku najsrečnejši človek na svetu, ker ste v resnici ranjeni v globočino srca, iz katerega priteka Vaša srčna kri. Ni Vam torej treba nobene umetne pobude, in pazite, v času Vašega jada boste naredili marsikaj velikega in izbornega.

Opozoriti Vas moram na to, da ima v teh prvih trenutkih Vaša ljubavna bol neko neobično, prav neprijetno primes, ki se ne da vstaviti v nobeno poezijo, vendar se ta občutek kmalu izgubi. Da me razumete! Ako na pr. razkačeni oče nesrečnega ljubimca dosita naklesti in ga iz hiše nažene, ako razžaljena mamica dekletca zaklene v njeno izbo in da po oboroženi družini odbiti poskušeni naskok obupanega ljubimca, ako se prostaške pesti ne plašijo niti najfinejšega sukna,« (domicilar je pri teh besedah nekoliko vzdihnil), »takrat mora stoprav izhlapati vzkipela proza ostudnega prostakstva, da ostane kot usedlina čista, poetična ljubavna bol. Vi ste bili grdo ozmerjan, dragi moj mladi prijatelj, in to je bila tista grenka proza, ki jo je treba premagati;

zato v sedanji vojni, za katero jer bilo potenciala, nikdar nismo bili v posesti tako odločilnih postojank vojaške sile kakor sedaj in nikdar nismo imeli tako junaško oboroženo silo in tako sijajno vodstvo kakor v tej usodni borbi.

Minister je trezno pretehtal podatke dveletne vojne in opisal celi obseg gospodarske politične in vojaške mogočnosti Reicha, ugotovil uspehe službe nemškega orožja proti Veliki Britaniji in prišel do posledka glede vprašanja: Kako hoče Anglija sploh zmagati, ali bolje rečeno, kaj hoče storiti, da ne bo premagana?

Grožnji iz Zedinjenih držav severne Amerike je postavil dr. Goebbels nasproti činjenico, da smo na našem kontinentu trdni, varni in popolnoma nenapadljivi. Naš kontinent, na katerem stoji neomajna vojaška moč Nemčije, Italije in njunih zavaznikov, je ravno v pretečenem tednu pri obnovi in razširitvi antikointernske pogodbe dokazal, da so njegovi narodi politično strnjeni. Vojaško nenapadljiv in gospodarski zasiguran lahko ta del sveta že zdaj v sredi vojne organizira svojo novo ureditev, kakor da bi sploh ne bilo sil iz preteklosti.

V posnetku pregleda je dr. Goebbels opisal, da nikdar ni treba, da bi bil povod kakšne vojne hkrati tudi njen vzrok in da so zato v sedanji vojni, za katero je bilo povod vprašanje Danzinga, postavljena pred odločno neštetu doslej še odprta vprašanja. Vsa odprta vprašanja Evrope, počenši z Danzingom preko versajskega problema in preko bolševizma se morajo sedaj odločiti. Stvar Evrope je, ali hoče živeti, ali se pa v kaosu pogrezni. Šance, ki jih ima nemški narod danes, so enkratne pa tudi največje; in mi lahko zmagamo, mi moramo zmagati in mi bomo zmagali.

„Nekaj uspehov“ v severni Afriki

Reuterjeva zadrega

Stockholm, 5. decembra. Anglija ni v stanu, da bi se napram nemškimi uspehom v severni Afriki, objavljenim po vrhovnem poveljstvu oborožene sile, postavila le s sličnimi uspehi / britanskih napadalcev. Reuterjev posebni poročevalec je nasprotno zelo redko beseden v opisu libijskih bojov in pravi: »Napadi in protinapadi v področju okrog Sidi Resegha se nadaljujejo. Nemške čete so pričele s silnimi napadi, da bi odrezale en del britanskih čet v pasu Tobruka. Nemški sunki se izvajajo z največjo energijo in zaznamujejo nekaj uspehov. O končnem uspehu operacij se še vedno ne more ničesar reči.«

V drugih poročilih se priznava, da so bile izgube, zlasti oklopnih vozov, zelo velike. Glede generala Rommela, kojega drzemu bojnemu razporedu tudi Angleži ne morejo odreči spoštovanja, poročajo britanski vojni poročevalci o nekem izredno

Vi ste jo premagali, vdaite se docela poeziji.

Evjo Vam Petrarkovih sonetov, Ovidovih elegij, vzemite berite jih, pesnite, čitajte mi, kar ste spesnili. Nemara se med tem še meni primeri kakšna ljubavna bol, kar ni popolnoma izključeno, ker se bom bržkone zaljubil v ono neznano tujko, ki se je nastanila pri Belem konjičku na Skalni poti in o kateri grof Koprivnik, čeprav jo je le enkrat prav bežno zazrl pri oknu, zatrjuje, da je posebljena lepota in milina. Takrat, prijatelj moj, bova, kakor dioskura, hodila isto sijajno življenjsko pot v poeziji in ljubavnih bolečinah. Ne prezrite, prijateljček, kakšno prednost mi daje moj stan, ki vsako ljubezen, katera me popade, kot neutelljivo koprnenje in upanje stopnjuje do tragike. Sedaj pa, prijatelj moj, ven, tja ven v gozd, to je sedaj prav umestno!«

Naklonjenega nam čitatelja bi gotovo zelo dolgočasilo in bi mu bilo docela nezno, ako bi mu hoteli tukaj obširno in morda celo v vsakovrstnih ličnih besedah in frazah opisovati, kaj vse sta počenjala Andrej in Ančka v njunih bolečinah. Kaj podobnega se najde v vsakem slabem romanu, in večkrat je prav zabavno, kako se natiskani pisec pači, samo da bi bil originalen.

Pač pa je zelo važno, da zasledujemo mojstra Stražo na njegovem sprehodu ali rajši v njegovem sporedu misli.

Neobično je vsekakor pri možu, kakoršen je bil mojster Straža, ki je bil duševno

drznem činu, ki ga skušajo prikazati kot »pomoto«. Angleški opis se glasi: »Pred nekaj dnevi je dospel v bližini oaze v puščavi brzi bojni voz pred new-zelandski poljski lazaret. Izstopil je nemški general, ki si je v vsej naglici ogledal taborišče in nato zopet izginil. Sele pozneje so ugotovili, da je bil to nemški vrhovni poveljnik Rommel.« Od angleške strani poročajo nadalje, da vodi general Rommel osebno glavno fronto in da le redko zapuša svoj glavni stan, nek veliki oklopni voz. Tudi njegov generalni štab mu sledi v oklopnih vozovih.

Zmaga v tem krogu

Prvo priznanje

Stockholm, 5. decembra. »Nemci so v tem krogu zmagali«, to je moral v tork angleški oznanjevalec priznati. V torkovem libijskem komuniqueju priznavajo, da so bojne sile generala Rommela odrezale koridor pri Tobruku kakor tudi, da so zavzele važni mesti Sidi Resegh in Birel Hamed. Po londonskem zmagoslavju zadnjih dni je ta vest težek udarec za angleško javnost.

Casopis »Tasvirî Efkiar« piše o bojih v severni Afriki, da po polnih 15 dneh angleške ofenzive silam osi še vedno nista iztrgani mesti Solum in Bardia. Ko je nemška vojska napadla sovjetsko unijo, je v 15 dneh ob frontni širini 2400 km pridobila na ozemljih 600 km v globino in vendar so takrat govorili o častnem in velikem odporu sovjetske unije. Fronta v severni Afriki je danes le 200 km široka. Angleška vojska obsega pa 750.000 mož in je mogla v 15 dneh komaj napredovati. Nemška vojska pa stoji danes pred vratmi Moskve in nikomur ne pride na um trditi, da bi se to mesto še moglo rešiti. Po Nemcih sta tudi trdno zasedeni mesti Kiev in Odesa, o katerih so trdili, da jih ni mogoče zavzeti.

Churchill potrjuje nemško prednost v oboroževanju

Stockholm, 5. decembra. Winston Churchill je tork popoldne zopet govoril v spodnji zbornici. Pri tem je britanski ministrski predsednik potrdil, da je Nemčija v oboroževanju naprej, rekoč, da se uspehi proizvodnje v oboroževanju izražajo približno tako-le: v prvem letu ni bilo ničesar, v drugem letu prav malo, v tretjem letu pa cela šuma in v četrtem letu pa, kar je kdo hotel. Anglija da stoji tačas na pričetku tretjega leta, Zedinjene države v drugem letu, medtem ko je Nemčija ob izbruhu vojne bila že v četrtem letu. Leto 1942. bo še zanaprej glede obrambe prineslo Angliji težke preizkušnje.

Vichy. Japonski poslanec Yoshi Sawa je napram francoskem guvernerju Indokine ugotovil, da Japonska ne namerava iz Indokine napasti burmsko cesto ali deželo Tai.

Verlag und Druck: NS-Gauverlag und Druckerei Kärnten, GmbH, Klagenfurt. - Verlagsleiter: Dr. Emil Heitjan. - Hauptschriftleiter: Dr. Otto Schedt. - Zurzeit ist Anzeigenliste Nr. 1 gültig.

čil in močen in ki je z neomahljivo srčnostjo, z neugnano trdnostjo prenašal najgroznejše, kar se mu je moglo pripetiti in kar bi bilo strlo vsako drugo, manj krepko naravo — da ga je spravil iz ravnovesja dogodek, ki bi ga bil vsak drug gospodar imel za navaden, lahko odpravljen primer in ki bi ga na ta ali oni, slab ali dober način tudi v resnici odstranil. Gotovo je tudi naklonjeni nam čitatelj mnenja, da je bil vzro kpsihičen. Le ta zoperna neubranost v Stražini duši je zarajala misel, da je ljubezen uboge Ančke do nedolžnega Andreja nesreča, ki bo uničila celo njegovo življenje. Ravno to pa, da je tako zločotičje v harmoničnem značaju drugače v vsakem oziru veličastnega starega sploh moglo naprej zveneti, je bilo krivo, da se ga ni dalo ublažiti ali popolnoma zadušiti.

Straža je bil spoznal žensko naravo s priproste, hkratu pa veličastne in vzvišene strani. Njegova lastna žena mu je bila dala vpogled v globokost pravega ženskega bitja kakor v jezero jasno kot zrcalo; poznal je žensko junaštvo, ki se vedno bori z nepremagljivim orožjem. Njegova žena je bila ostala brez staršev, izgubila dediščino po bogati teti ter ljubezen vseh njenih sorodnikov, ki so ji bili namenili drugega ženina, in morala prestati še veliko drugih neprijetnosti zbog tega, ker se je omožila s Stražo. Vse to je prišlo mojstru Straži na um in vroče solze so ga polile, ko se je spomnil, s kakšnimi občutki je deklico peljal pred oltar. (Dalje prihodnje)

Gospodarstvo in socialna politika

Ljudsko socialno zavarovanje

Nagla in krepka pomoč prebivalstvu Südkärntna

Spisal upravni ravnatelj Anton Tropper

III.

Da je socialno zavarovanje eden najvažnejših socialnih političnih faktorjev državnega življenja, dokazuje okolnost, da se nobeno področje zakonov v javnosti ne pretresa in obravnava tako pogosto, da pa tudi nobeno ni tako trajno obdano z načrti presodne, kakor ravno zakoni o socialnem zavarovanju. Vedno napredujoče izboljšanje socialnega zavarovanja je pa tudi v resnici ena najmenitnejših dolžnosti državnega vodstva, ki se zaveda svoje odgovornosti, kajti ustvarjajoči človek je najbolj in najbolj dragoceni del naroda, zanj je torej tudi najboljša socialna skrb ravno še zadosti dobra. Da zavzema v tem pogledu nemška država že skozi desetletja vodilno mesto, dokazuje število zavarovancev v razmerju s številom skupnega prebivalstva. Iz neke tukaj nahajajoče se jugoslovanske statistike iz leta 1926. se da posneti zanimiva ugotovitev, da je znašalo število zavarovancev z rodbinskimi člani vred, izraženo v odstotkih celokupnega prebivalstva, v Nemčiji 57, na Francoskem 33,7, v Avstriji 46,1, v Jugoslaviji 6,5. Tudi iz tega se razvidi, kako daleč je bila zaostala Jugoslavija za drugimi deželami v pogledu obsežnega in sodobnega socialnega zavarovanja.

Nadaljevali bomo sedaj z razmatranjem najvažnejših nalog in dajatvenih področij bolniškega zavarovanja.

Kaj obsega bolniška pomoč?

Bolniška pomoč obsega poleg že omenjenih zdravniške, strokovnjaške in zobozdravniške pomoči, podelitve nadomestnih zob in sl. tudi oskrbo obolelih članov z zdravili, očali, kilnimi pasovi, zdravili in zdravilnimi pomagali (pripomočki). Pri odjemanju zdravil, ki so namenjena članu samemu, se mora plačati pristojbina 25 Rpf. za vsak odredbeni list. Ta pristojbina je ravno tako kakor enako visoka pristojbina za bolniški list, zgolj vzgojevalni ukrep, da se zajezi izkoriščanje bolniške pomoči pri velikokrat le namišljenih ali malenkostnih obolenjih. Na tak način se izločujejo iz zavarovanja tako zvani bagatelni primeri, da se s tem prihranjena sredstva lahko smotrno uporabljajo pri težkih in dolgotrajnih katastrofalnih primerih. Ta ukrep se je tako dobro obnesel, da ga danes že nihče več ne občuti kot nadležnega ali celo neumestnega. Nasprotno! Zavarovanec ve, da s tem koristi lastni ustanovi socialnega zavarovanja in da ga bo ta prej ali slej z znatno večjimi dajatvami podpirala na dosti učinkovitejši način.

Upravičeni svojci morajo tačas za zdravlila in slično doplačati še 30% resničnih stroškov. Tudi ta ukrep je upravičen spričo pametnega preudarka in splošnih načel zavarovanja, da primerov odškodnine ne prevzame v polnem obsegu, da tako prepreči zlorabe in hkrati vzbuja pri udeležencih zanimanje za potrebno štednjo v interesu splošnosti. Zato pa — v nasprotju z bivšimi jugoslovanskimi določili — ni treba nobenih omejitev glede kakovosti zdravil in lečil. Danes se na račun socialnega zavarovanja lahko dobi vsako zdravilo in lečilo, ki se zdravniku vidi potrebno in ga on predpiše. In to je koncem koncev odločilno.

Poleg stvarnih dajatev tudi dajatve v gotovini

Poleg stvarnih dajatev, kakršne so zdravniška pomoč, zdravila, lečila itd., so v socialnem zavarovanju uvedene tudi dajatve v gotovini, torej podelitev denarnih podpor, da se zavarovanca odškoduje za odhod zaslužka, ki mu ga povzroči bolezen ali nezgoda. Tukaj so prav posebno očitne razlike med bivšim jugoslovanskim in sedanjim nemškim socialnim zavarovanjem.

Po jugoslovanskih zavarovalnih predpisih je mogel delavec, ki je bil zavarovan v najvišji mezdni kategoriji in torej tudi spadal k delavcem z najvišjim zaslužkom, dobiti dnevno bolniško podporo 33 din = 1,67 RM, s čemer bi naj zalagal stroške za lastno preživljanje in končno tudi njegove rodbine! Temu nasproti pa daje danes socialno zavarovalna blagajna najvišje zavarovanemu delavcu v primeru dela nezmož-

nosti pri bolezni ali nezgodi dnevno bolniško podporo pet Reichsmark.

Tudi povračila in doplačila od strani obratovodij so izboljšana

Po prejšnjih predpisih je imel delavec tudi pravico, da se mu v primeru obolenja izplačuje njegova odmena še naprej, in sicer po obnem državljskem zakonu za največ 14 dni. Danes ima na podlagi posebnih delavskopravnih predpisov šefa civilne uprave, kadar ne more zaradi bolezni ali nezgode v obratu delati, pravico zahtevati dodatek k bolniški podpori v višini razlike med 80% čistega zaslužka in bolniško podporo. Ta dodatek se podeljuje za 6 do 28 dni po dobi pripadnosti k obratu. Ako traja ta pripadnost nad pet let se dodatek poviša na 90%.

Ako je delanezmožnost povzročena po nezgodi v obratu, za katero ni bila povod velika malomarnost uslužbenca, je ta upravičen zahtevati dodatek brez obzira na dobo njegove pripadnosti k obratu in v vsakem primeru do najdaljše dobe štirih tednov (28 dni). Za prve tri dni dobi uslužbenec, ki ga je zadela nezgoda, povrh še pripomoč v višini 90% čistega prejšnjega zaslužka.

Nameščencem, torej takim, ki dobijo mesečno plačo, se mora v primeru obolenja ali tekom lečenja, ki sta združena z delanezmožnostjo, izplačevati plačo še naprej za dobo šest tednov (42 dni). Po izteku plačila plače se seveda izplačuje še bolniška ustrežna podpora, to je polovica plače, največ pa 5 RM na dan, odnosno 150 RM na mesec.

Bolniška pomoč ni vezana na določen rok!

Bolniška pomoč socialne zavarovalne blagajne se praviloma podeljuje sicer za dobo največ 26 tednov; vendar se dovoljuje tudi preko tega roka, do popolnega ozdravljenja odnosno delazmožnosti, ako so zato dane utemeljene predpostavke, zlasti zdravniško spričevalo o potrebi in smotrenosti zdravljenja.

Oskrba v bolnišnicah in zdraviliščih

Na mestu bolniške oskrbe in bolniške podpore lahko socialno zavarovalna blagajna podeli tudi oskrbo v zavodih, to je brezplačno zdravljenje in oskrbovanje v splošnem oskrbovalnem razredu kakšnega zdravilišča ali oskrbovališča. Zamisel skupnosti socialnega zavarovanja in načela enakomernosti seveda ne dopuščajo, da bi se tuka jdelalo razliko med delavci in nameščencem imorda na tak način, da bi se zadnjim na mestu splošnega oskrbovalnega razreda plačalo bivanje v sanatoriju.

Oskrba v zavodih predpostavlja seveda odobrenje odnosno izrečno dovoljenje socialne zavarovalne blagajne. Blagajna prevzame stroške za zavarovanca v celoti za največ 26 tednov in za svojce do polovice največ 13 tednov.

Blagajna trpi tudi stroške potrebne za prevoza ali potovanja v bolnišnico in nazaj.

V ostalem se izplačuje svojcem v bolnišnico ali zdravilišče sprejetega člana, ki jih je doslej on celoma ali pretežno moral preživljati, tudi domačo podporo. Ta znaša polovico bolniške podpore, ki bi jo sicer dobil zavarovanec. Tudi te dajatve so pomembno izboljšanje proti jugoslovanskim dajatvam socialnega zavarovanja, ker se podeljujejo brez čakalnih rokov, za daljše razdobje in v pogledu domače podpore v višji izmeri.

Namerava se pa tudi te dajatve v doglednem času še naprej izboljšati, zlasti zmanjšati tudi prispevek svojcev k stroškom zdravil in podaljšati dobo oskrbe v bolnišnicah.

Velikopotezne dajatve za porodnice

Socialna zavarovalna blagajna podeljuje, dasi tukaj ne gre za kak »oškodujoči«
dogodek, ampak za naravni biološki potek, ženskim zavarovancem in svojcem krepko socialno pomoč v primerih poroda.

Ob porodih ali nadlogah zaradi nosečnosti prejema ženske zavarovanke, ki so bile v dveh letih pred porodom najmanj skozi 10 mesecev zavarovane zoper bolezen, pomoč z babico, zdravili in lečili in ako je potrebno (Nadaljevanje na 4. strani.)

V južnem Atlantiku torpedirana

Čolni s preživeli iz neke sovražne tovorne ladje, ki jo je neka nemška podmornica torpedirala v južnem Atlantiku, se približujejo podmornici.

(PK.- Aufnahme: U-Bootwaffe, HH., Z.)

Po sovjetskih cestah

Strelci potegujejo iz blata voz, ki je obtičal.

(Scheunemann, PBZ., Z.)

Na vzhodni fronti

Ujeti bolševiki, nastanjeni v zbiralnih taboriščih, se pritegnejo tudi h koristnim delom; tukaj so v sestavi kolone nosilcev.

(PK.-Aufnahme: Kriegsbericht Muck, PBZ., Z.)

Plote iz spletenega dračja proti snežnim zametom postavlja naš gradbeni bataljon na vzhodu povesod vzdolž glavnih cest.

(PK.- Aufnahme: Kriegsbericht Fenske, Atl., Z.)

Ljudsko socialno zavarovanje

(Nadaljevanje s 3. strani.)

tudi z zdravniško lečbo; nadalje dobijo enkratni porodni prispevek 10 RM, kompletno zaobalo otročje postelje, tedenski prispevek v višini bolniške podpore za 6 tednov pred predvidenim porodom in 6 tednov po dejanskem porodu, končno tudi dnevni prispevek 50 Rpf. za dojenje otroka, dokler ga morejo imeti same pri prsih, najdalje pa za dobo dvanajst tednov.

Pri rodbinski porodniški pomoči (za svojece zavarovanca) so seveda porodniški prispevek in nagrada za dojenje nižji, ker ne gre za zavarovanke, ki plačajo prispevke in ki bi morale zaradi poroda prekiniti zaposlitev.

Tudi te datjave so glede njihove visokosti in s tem praktičnega učinka veliko boljše od prejšnjih veliko manjših datjave. So pa tudi dokaz za uvaževanje zdrave rodbinske politike in socialno higienske usmeritve napram delovnim ženskim zavarovancem.

Dajatve posmrtnin

Nemško socialno zavarovanje izplačuje v nasprotju s prejšnjo jugoslovansko praviloma tudi posmrtnine za umrle rodbinske člane.

Posmrtnina znaša do 60 RM, najmanj pa 10 RM. Posmrtnina za člane je bila tudi izdatno povišana, ker znaša do 200 RM, najmanj pa 50 RM.

Tudi iz teh datjave se vidi, da stremi nemško socialno zavarovanje za tem, da se stroški iz smrtne primeru krijejo iz socialnega zavarovanja in da se ne odrija večjega dela stroškov na zaostale.

V nadaljevanju vrstečih se člankov se bomo pečali z datjavami zavarovanja zoper nezgode, onemoglost in starost.

Meddržavna gospodarska pogajanja

O vprašanjih zasebnega zavarovanja v Südkärntnu

V Grazu so se pod predsedstvom predsednika državnega nadzornega urada za zasebna zavarovanja, Pg. Georga A. m. e. n. d. a, vršila pogajanja zastopnikov šefov civilne uprave Spodnje Štajerske in Südkärntna ter visokega komisarja v Ljubljani o vprašanjih zasebnega zavarovanja v Spodnjem Štajerskem in Südkärntnu, ki so glede ureditve delovanja staroitalijanskih zavarovalnic v teh ozemljih dovedla do popolnega uspeha.

Nove pristojbine za pisemske pošiljke v Italijo

Nemško-italijanski dogovor glede poste, ki sta ga pred kratkim podpisala državni minister za pošto in kraljevski italijanski prometni minister, predvideva počenši od 1. januarja 1942. veljavno znižanje pristojbin za pisemske pošiljke vseh vrst (pisma, dopisnice, tiskovine, blagovne vzorce, po-

lovne papirje in mešane pošiljke). Splošno veljajo nemške tuzemske pristojbine. Pismo v Italijo stane v bodoče do 20 gramov 12 Rpf, do 250 gramov 24 Rpf, do 500 gramov 40 Rpf, do 1000 gramov 60 Rpf, dopisnice 6 Rpf z odgovorom 12 Rpf. Takšne pošiljke se morejo* dostaviti do najvišje teže, ki je dopuščena v meddržavni službi (svetovne poštne zveze). Ako se prekorači najvišja teža, ki je določena za notranjo službo v državi, se mora plačati pristojbina svetovne poštne zveze, na pr. za pismo v teži 1500 gramov 11,35 RM. Paziti je pa posebno na to, da veljajo vse vrste pisemskih pošiljk — zlasti za tiskovine — deloma pogoji meddržavnega pošiljanja.

Kontrolne znamke za železo in jeklo

Visoko število naročil pri tvornici železo proizvajajoče in livarniške industrije ter s tem zvezano podaljšanje dobavnih rokov imajo za posledico, da za izvršitev naloga potrebni material železa in jekla večkrat

ni pravočasno ali ne po vrsti dobavljen. Da se preprečijo motnje v dobavnih rokih in da se razrahljajo zaloge v skladiščih, je generalni pooblaščenec za železno in jeklarstvo gospodarstvo glasom odredbe št. 3, z dne 26. novembra 1941 (Reichsanzeiger Nr 277 z dne 27. novembra 1941) določil, da se uvedejo »kontrolne znamke« za označbo naročil za dobavo železnega in jeklenega materiala, kojega dobavo želi naročevalec od prvega četrtertletja 1942 dalje v določenem četrtertletju na podlagi izdelovalnega načrta in njegove možnosti za predelavo. Te kontrolne znamke dajo jamstvo, da se bodo dobave »železnega in jeklenega materiala« v tem kvartalu vršile in to v oni količini, za katero so kontrolne znamke veljavne.

Naredba je 27. novembra 1941 stopila v veljavo. Velja tudi v priključenih pokrajinah na vzhodu, v pokrajinah Elsass-Lotringen, Luksenburg, Eupen, Malmedy in Moresnet, v Spodnji Štajerski in v zase- denih delih Koroške in Kranjske.

Dom in polje

Kako v bodoče obdržati ali celo dvigniti molznost, ne da bi krmili preše, krmilne moke itd.?

Kdaj nam bodo preše, otrobi in razne krmilne moke zapet neomejeno na razpolago, ne vemo. Sicef je tudi vprašanje, ali je sploh gospodarsko, pri reži molznih krav zanašati se na dokup močnatih krmil, predvsem preš. Načelo vsakega zdravega kmetijskega gospodarstva bi moralo biti, da se doma pridelata toliko in tako redilno osnovno krmo (seno, zelena krma za kisanje itd.), da postane vsak večji dokup tečnih krmil nepotreben. To velja posebno v današnjem času.

Neštetokrat sem že na predavanjih ali v člankih obrazložil, da danes marsikje še običajna krma, 5 kg slabšega sena, 5 kg slame in 10 kg pese za 450 kg težko kravo komaj zadostuje za ohranitev življenja in za dnevno proizvodnjo 1 litra mleka. Vse, kar ob taki krmi da krava več mleka, vzame s svojega telesa (iz mesa in kosti), ne iz krme, in to je nezdravo in negospodarsko. Prej ali slej se pokažejo pri kravi in pri zarodu zle posledice takega krmljenja.

Zboljšajmo zaradi tega našo osnovno krmo in pridelajmo več dobrega sena in detelje, ter si uredimo silose za kisanje zelene krme! Pokladanje slame se bo potem samo ob sebi omejilo. Pa tudi glede pese pomnimo, da ta sama bore malo mleka ustvarja, da pesa le bolj posredno vpliva na zvišanje molznosti s tem, da žival prisili na večje proizvajanje mleka ne glede nato, kje krava redilne snovi vzame. Eno-stavno krmljenje pese je torej v učinkovanju podobno enostranskemu apnenju njiv. Kot osnova bodočega krmljenja krav nam torej pozimi ostane le dobro seno in detelja ter kisla krma. S cenejšimi umetnimi gnojili (poleg naravnih), zgodnejšo košnjo in pospobenjem sušenja v kozolcih oziroma na posebnih sušilnih napravah, med katerimi je najboljša švedska, bomo pridelali več dobrega sena.

Dočim imamo v pesi le sočno krmo, ki predvsem le na mleko žene, imamo v dobro kisaniki krmi krmilo, ki je sočno

in tečno (redilno) in ki samo tudi mleko ustvarja. Važno je pa, da krmo za kisanje predvsem zeleno koruzo, pravilno pridelujemo in v pravem času požarijemo. Koruzo za kisanje ne smemo sajati na široko pot za zeleno krmo, marveč jo je saditi v vrste kot za zrnje. Požeti jo je šele, čim so storži docela razviti, ko je vsebina zrnja že docela košata, ne več mlečna, ko so spodnji listi stebel že porumeneli. Koruzo v tej dobi zrelosti vsebuje poleg redilnih beljakovin največ sladkorja, kateri edino omogoči, da se krma dobro okisa in se ne pokvari. K taki koruzi lahko pri kisanju dodamo redilno otavič in deteljo, ne da bi se pokvarila. Na del trave moramo pri kisanju dati vsaj del zelene koruze, na del črne detelje dva dela in na del lucerne vsaj tri dele zelene, kakor navedeno dozorele koruze.

Gosto, na široko sejano koruzo sicer tudi ne moremo v nedozorelem stanju samo zase kisati, taka koruzo nam vendar da le malo redilno, vodeno kislno krmo, ki ni dosti boljše od repe. Kisanje oziroma konzerviranju trave in detelje z zeleno koruzo ne da samo sočno in tečno krmo, marveč nam predvsem tudi omogoči:

1. da odpade sušenje, katero tudi pri najlepšem vremenu vsled zdrobljenja listov povzroči izgubo do četrteine (ob slabem vremenu celo do polovice in več) redilne vrednosti,

2. da pri spravljaju trave in detelje postanemo neodvisni od vremena in kosimo za kisanje tudi lahko v dežju.

Ob pravilno pripravljenu kisli krmi, pravilno pridelanem, spravljajem in posušenem senu (in čeprav bi dali za prebavo še še malce slame) bodo krave dale pozimi, ne da bi bilo treba pokladati kaj močnih krmil (preš in otrobi), do 15 in tudi do 20 litrov mleka dnevno.

Seveda je vse lažje napisati in svetovati kakor pa v praksi izvesti, toda z malo dobre volje in s podporo oblasti se bo dalo vse izvršiti.

Fr. Wernig.

Razno

„Najsrečnejši človek na svetu“

V šoli smo brali staroveško pripovedko o grškem modrijanu Solonu in o lidskem kralju Krezu, ki se je bahal s svojim neizmernim bogastvom, češ da je najsrečnejši človek na svetu, nakar mu je odvrnil Solon: »Pred smrtjo ne smemo nikogar smatrati srečnega.«

Na to pripovedko nas spominja usoda nekoga možakarja iz Saint Charlesa v ameriški državi Illinois, ki so ga imeli za najsrečnejšega človeka na svetu, dokler ni storil nedavno žalosno smrt.

Pred kratkim se je ta-mož podal na sprehod na deželo. Prišel je do kraja, kjer je tekla kar čez cesto hudournik. Sezul si je čevlje in stopil v vodo. Toda v vodi se je nenadno spodtaknil, padel in utonil, čeprav je bila voda na tistem mestu samo trideset centimetrov globoka.

Bil je to nad 90 let stari James Kruck, »najsrečnejši človek na svetu«, najsrečnejši seveda ne zato, ker je pri tej priliki utonil. Za seboj je imel čudovito srečno preteklost. Bil je eden tistih redkih ljudi, ki so se bili po potopitvi ladje »Titanic« dne 15. aprila 1912. rešili. Ta ladja je tedaj potegnila s seboj v globino 1490 oseb. Kmalu nato se je pripetila v Združenih državah težka železniška nesreča, pri kateri pa je James Kruck spet bil med tistimi, ki so odnesli popolnoma zdravo kožo, akoravno je bilo pri tej nesreči mnogo mrtvih. Leta 1917. je bil Kruck na krovu ladje »Lusitania«, ko je bila zadeta in potopljena. Tudi takrat je ta srečni mož našel nekoga, ki ga je spravil na varno. Prav pred kratkim je zopet po čudnem naključju ušel pretači mu nevarnosti. Padel je namreč skozi okno s tretjega nadstropja in bi se bil prav gotovo ubil, če ne bi padel na vrečo bombaža, ki je bila tedaj slučajno tam.

Iz vsega tega se vidi, da je James Kruck imel v svojem življenju res izredno srečo in da je naslov »najsrečnejšega človeka na svetu« resnično zaslužil. Toda usoda se je tudi pri njem nenadno čudno poigrala. Mož, ki je ušel smrti ob potopitvi »Titanic«, ko se je smogel le redko kdo rešiti, mož, ki je bil na potapljačiji se »Lusitaniji«, pa je le še prišel na varno, mož, ki je s tretjega nadstropja padel na tla in ostal živ, je moral te dni utoniti v majhnem potoku na sprehodu po d-želi! — Grški modrijan ima torej vendarle prav.

Die reinste Freude

hat man an dem kleinen Karl. Er ist vergnügt, hat guten Appetit und es läßt gut. Also alles Zeichen der Gesundheit. Die Mutter gibt 'im

NESTLE KINDERNAHRUNG hergestellt aus den Bestandteilen des Weizenkornes, bester Alpenvollmilch und Zucker unter Zusatz knochen- und blutbildender Salze und den Vitaminen des Lebertrans.

Probieren Sie auch Brochüre „Ratschläge eines Arztes für junge Mütter“ kostenlos und unverbindlich durch die

Nestle Wien Aktiengesellschaft
Wien I.
Biberstraße 11

Die feine Maßwerkstätte
Wäsche-Modellhaus
Rosl König
Klagenfurt, Bahnhofstr. 7

Visoki svetlobni učinek
Velika ekonomičnost.

Zahtevajte vedno Osram-D

OSRAM-D daje poceni svetlobo.

Dr. F. J. Lukas

Izrežite! Hranite!

Memšcina metodično in praktično

Deutsch methodisch und praktisch

29. LEKCIJA

Lösung der Ausgabe

1. Mein Haus hat drei Stockwerke
2. Ich bezahle im Monat 40 RM Miete.
3. Meine Wohnung hat 4 Zimmer.
4. Man ißt im Speisezimmer.
5. Man schläft im Schlafzimmer
6. Man badet im Badezimmer.
7. Man kocht in der Küche.
8. Man bewahrt die Lebensmittel in der Speise auf.
9. Man bewahrt die Kohlen im Keller auf.
10. Im Winter trocknet man die Wäsche am Dachboden.
11. Die Fenster meines Schlafzimmers gehen in den Garten.
12. In meinem Speisezimmer sind die Wände gemalt.
13. Vor der Türe meiner Wohnung liegt ein Fußabstreicher.
14. Wenn man schläft legt man den Kopf auf den Polster.

- II. 1. Waren Sie schon in Klagenfurt?
2. Schmeckt Ihnen dieses Fleisch?
3. Was trinken Sie zum Frühstück?
4. Seit wann lernen Sie deutsch?
5. Was kostet dieses Buch?
6. Wann fährt der nächste Zug nach Villach?
7. Wohin fahren Sie morgen?
8. Haben Sie für dieses Buch Interesse?
9. Wann stehen Sie auf?
10. Wo wohnen Sie?
11. Wieviel Betten sind in Ihrem Schlafzimmer?
12. Rauchen Sie?
13. Warum verkaufen Sie Ihr Haus?
14. Was ist in diesem Glase?
15. Gehen Sie morgen abend in's Theater?
16. Wie oft gehen Sie zum Friseur?
17. Haben Sie noch Hunger?
18. Waren Sie gestern zu Hause?

Nochmals unregelmäßige Zeitwörter

Nennform	3. Pers. Einz. Gegenwart	Vergangenheit	Mittelwort der Vergangenheit
1. biegen	er biegt	bog	gebogen
2. bieten	er bietet	bot	geboten
3. fliegen	er fliegt	flog	geflogen
4. fliehen	er flieht	floh	geflohen
5. fließen	er fließt	floß	geflossen
6. genießen	er genießt	genoß	genossen
7. riechen	er riecht	roch	gerochen
8. schießen	er schießt	schoß	geschossen
9. verlieren	er verliert	verlor	verloren
10. ziehen	er zieht	zog	gezogen
11. betrügen	er betrügt	betrog	betrogen
12. heben	er hebt	hob	gehoben
13. lügen	er lügt	log	gelogen
14. fahren	er fährt	fuhr	gefahren
15. graben	er gräbt	grub	gegraben
16. laden	er lädt	lud	geladen
17. schlagen	er schlägt	schlug	geschlagen
18. tragen	er trägt	trug	getragen
19. waschen	er wäscht	wusch	gewaschen
20. wachsen	er wächst	wuchs	gewachsen

Übungssätze: 1. Der Akrobat bog das Eisen mit den Händen. 2. Was bot er Ihnen für den Wagen? 500 RM. 3. Ich mußte in dieser Pension sehr viel zahlen aber es wurde mir nichts besonderes geboten. 4. Das Flugzeug flog in einer Höhe von mindestens 5000 Meter. 5. Sind Sie schon einmal geflogen? Ja, bei der Türe hinaus. 6. Das Wasser floß über große Steine. 7. Wo ist das ganze Wasser hingekommen? Es ist in den Kanal geflossen. 8. Der Kranke genoß mit Vergnügen die herrliche Waldluft. 9. Haben Sie schon etwas genossen? Ja, ein rohes Ei. 10. Im ganzen Haus roch es nach Benzin. 11. Diese Blumen haben wundervoll gerochen. 12. Haben Sie nichts gerochen? Doch, aber ich habe nichts gesagt. 13. Er schoß mit einer Hand und traf mitten in das Ziel. 14. Haben Sie heute auf der Jagd nichts geschossen? Doch, einen Bock. 15. Er spielte jede Nacht und verlor sein ganzes Geld. 16. Suchen Sie etwas? Haben Sie etwas verloren? Ja, ich habe meinen Ehering verloren. 17. Dieses Pferd zog einen schwerbeladenen Wagen. 18. Hat Ihr Los in der Lotterie gezogen? Leider nein. 19. Von diesem Menschen mußte man sagen: Er log wie gedruckt. 20. Hat er gelogen? Nein, er hat bestimmt die Wahrheit gesagt. 21. Dieser Jude betrog solange er konnte. 22. Hat er Sie auch betrogen? Natürlich hat er mit mir keine Ausnahme gemacht. 23. Er nahm sein Auto und fuhr

in's Blaue. 24. Wohin sind Sie am Sonntag mit Ihrem Auto gefahren? In einen Straßengraben. 25. Er schlug vor Wut mit der Faust auf den Tisch und schrie wie ein Verrückter. 26. Wieviel Uhr hat es jetzt geschlagen? 11 Uhr. 27. Er trug jeden Tag 30 kg Lebensmittel zum Gasthaus auf der Alm. 28. Wohin haben Sie die Äpfel getragen? In den Keller. 29. Die Wäscherin wusch die Wäsche sehr sauber. Sie benutzte außer Seife auch verschiedene Waschmittel. 30. Alle Arbeiter haben sich sofort nach der Arbeit gewaschen. 31. Die kleine Pflanze wuchs zusehends. 32. Ihr Bub ist aber ordentlich gewachsen, ich erkenne ich ja gar nicht wieder.

Der Bauer und der Matrose

Ein Bauer und ein Matrose befanden sich in einer Hafenschenke und plauderten miteinander. »Wo starb Ihr Vater?« — fragte der Bauer. »Er kam bei einem Schiffbruch um's Leben.« — »Und Ihr Großvater?« — »Während er fischte, wurde er von einem Sturm überrascht und ging mit seinem Boot unter.« — »Und Ihr Urgroßvater?« — »Auch er blieb auf dem Meere.« — »Und Sie trauen sich noch auf das Meer zu fahren?« — »Und wo starb Ihr Vater?« — fragte der Matrose den Bauern. — »Im Bett,« antwortete dieser. — »Und Ihr Großvater?« — »Auch im Bett.« — »Und Ihr Urgroßvater?« — »Ebenfalls im Bett.« — »Und Sie trauen sich noch in's Bett zu gehen?«

Rekla

Gestatten Sie?
Ist es gestattet?
Störe ich?
Im Gegenteil!
Bitte, nehmen Sie Platz!
Darf ich Ihnen meinen Arm anbieten?
Wollen Sie so lieb sein?
Bitte, nach Ihnen!
Machen Sie doch keine Umstände!
Meinen herzlichsten Glückwunsch, zum Geburtstag.
Ich beglückwünsche Sie zu Ihrem Erfolg.
Prosit Neujahr!
Frohe Weihnachten!

Redensarten

Dovolite?
Je-li dovoljeno?
Motim?
Nasprotno!
(Prosim), izvolite sesti!
Ali Vam smem roko ponuditi?
Ali hočete biti tako ljubezniv?
Prosim, za Vami!
Ne obojavljajte se!
Najprisrčnejšee voščilo k rojstnemu dnevu.
Čestitam Vam k Vašemu uspehu.
Srečno novo leto!
Veselo Božič! Vesele božične praznike!

Fröhliche Ostern!
Prost!
Zum Wohlsein!
Ich wünsche Ihnen alles Gute zum Neuen Jahre!
Entschuldigen Sie vielmals!
Habe ich Ihnen wehgetan?
Ich hatte es wirklich nicht bemerkt.
Ich wollte Sie nicht beleidigen aber ich mußte Ihnen in Ihrem Interesse die Wahrheit sagen.
Ich bedauere dieses Mißverständnis aber nun ist die Sache erledigt.
Ich versichere Ihnen, daß es durchaus nicht meine Absicht war.
Herzlichen Dank für alles.
Besten Dank für die Vermittlung, Sie haben mir einen großen Dienst erwiesen.
Darf ich Sie um einen Gefallen bitten?

Einige Witze

Dann kann man es verstehen. Mir lächeln alle Frauen zu. — Was für einen Beruf haben Sie? Sind Sie Filmschauspieler? — Nein, ich bin Fotograf.

Verständlich. — Ich kann meinen Chef

12 Fragen im Hotel

1. Könnte ich ein Einbettzimmer haben?
2. Haben Sie ein Zimmer mit Fließwasser und Zentralheizung frei?
3. Was kostet ein Zimmer?
4. Ist in diesem Preis die Bedienung schon inbegriffen?
5. Wo ist der Aufzug?
6. Kann ich das Zimmer sehen?
7. Haben Sie ein Zimmer mit Bad?
8. Haben Sie kein billigeres Zimmer?
9. Was kostet volle Pension?
10. Ist Post für mich da?
11. Könnte ich um 6 Uhr geweckt werden?
12. Wo ist der nächste Friseur?

Aufgaben

I. Beantworten Sie folgende Fragen:

1. Welche Früchte gibt uns: 1. der Apfelbaum, 2. der Birnbaum, 3. der Pflaumenbaum, 4. der Orangenbaum, 5. der Pfirsichbaum, 6. der Olivenbaum, 7. der Zitronenbaum, 8. der Dattelbaum, 9. der Mandelbaum, 10. die Weinrebe?
2. Wie nennt man Äpfel, Birnen und Trauben zusammen?
3. Was erzeugt man aus Äpfel und Birnen?
4. Was macht man aus Wasser, Zucker und Zitronensaft?
5. Was erzeugt man aus Oliven?
6. Wo wachsen Datteln?
7. Was erzeugt man aus Trauben?
8. Wie nennt man die Mahlzeit zu Mittag?
9. Wie nennt man die Mahlzeit am Abend?
10. Wie nennt man die Mahlzeit am Morgen?
11. Wo werden Prozesse ausgetragen?
12. Wo gibt man einen eingeschriebenen Brief auf?

II. Postavite v pretekli čas in v sestavljeni pretekli čas: (Z. B.: Wir bieten ihm Gelegenheit die deutsche Sprache zu lernen. Wir boten ihm die Gelegenheit die deutsche Sprache zu lernen. Wir haben ihm Gelegenheit geboten die deutsche Sprache zu lernen.) 1. Das Luftschiff fliegt über den Großglockner. 2. Die Feinde fliehen vor unseren Soldaten. 3. In diesem Kanal fließt kein Wasser. 4. Er genießt das Leben in vollen Zügen. 5. Es richt hier nach Schwefel. 6. Dieser Jäger schießt ausgezeichnet. 7. Bei dieser Unkenntnis verliert auch der beste Lehrer die Geduld. 8. Dieses Pferd zieht für zwei. 9. Glaubst Du, daß er mich betrügt? 10. Er lügt nie. 11. Er fährt nur mit Schnellzügen. 12. Er gräbt sein eigenes Grab. 13. Wer lädt den Wagen ab? 14. Wieviel Uhr schlägt es? 15. Wer trägt das Paket zur Post? 16. Diese Pflanze wächst jeden Tag um 1 Zentimeter.

Wörter

Abendessen (s) — večerja
abladen (ich lade ab) — skladatai, odložiti (odložim)
Absicht (w) — namen; Absicht haben — nameravati
Akrobat (m) — akrobat

Veselo Veliko noč!
Na zdravje!
Na zdravje!
Zelim Vam vse najboljše k novemu letu!

Oprostite!
Ali sem Vas žalil(-a)?
Tega res nisem opazil.
Nisem Vas hotel(-a) žaliti, toda Vam v prid sem Vam moral(-a) resnico povedati.

Obžalujem ta nesporazum, toda stvar je sedaj rešena.

Resnično, tega nisem nameraval(-a).

Prisrčna Vam hvala za vse.
Najlepša Vam hvala za posredovanje!
Storili ste mi veliko uslugo.
Ali Vas smem prositi za neko uslugo?

nicht leiden. — Wieviel bist Du ihm schuldig?

Boshaft. Herr Steiger kommt in ein Geschäft und verlangt 3 Paar Damenstrümpfe. Die Verkäuferin, die die Gewohnheit dieses Kunden kennt, fragt ihn: »Sind die Strümpfe für die Frau Gemahlin oder soll es etwas beseres sein?«

Vprašanja v hotelu

Ali lahko dobim sobo z eno posteljo?
Imate-li še sobo s tekočo vodo in centralno kurjavo?
Koliko stane soba?
Je-li v tej ceni postrežba že vračunana?

Kje je dvigalo?

Ali mi lahko pokažete sobo?

Imate-li sobo s kopeljo?

Nimate-li cenejše sobe?

Koliko stane stanovanje z vso preskrbo?

Je-li kaj pošte za mene?

Ali me lahko kdo ob šestih zbudi?

Kje je najbližji brivec?

Alm (w) — planina
anbieten — (po)nuditi
Aufzug (Lift) (m) — dvigalo
Ausnahme (w) — izjema
austragen — raznašati; Prozes austragen — pravdo odločiti
bedauern — obžalovati
Bedienung (w) — postrežba
beglückwünschen zu — čestitati komu (k čemu)

schwerbeladen — težko naložen, -a, -o
beleidigen — žaliti (koga)
bemerken — opaziti
benützen — rabiti
Beruf (m) — poklic
Besondere (s) — posebnost
betrügen, betrog, betrogen — ogoljufati, ogoljufati, -a, -o
biegen, bog, gebogen — kriviti, sklanjati, krivil, -a, -o
bieten, bot, geboten — (po)nuditi, nuditi, -a, -o

Bock (m) — kozel; Bock zum Gärtner machen — postaviti kozla v zelnik

Bube (m) — deček, pobalin
Dattel (w) — datelj
Dienst (m) — usluga, služba

doch — vendar
durchaus nicht — sploh ne

ebenfalls — enako, tudi
Ehering (m) — poročni prstan

einschreiben — vpisati; Brief einschreiben — pismo priporočiti

erkennen — spoznati
erlauben — dovoliti

erledigt — rešen, opravljen
erweisen — dokazati, storiti

erzeugen — proizvajati
Faust (w) — pest

Filmschauspieler (m) — filmski igralec
fliegen, flog, geflogen — leteti, letel, -a, -o

fließen, floß, geflossen — teči, tekati, -a, -o
froh — vesel, -a, -o

fröhlich — vesel, -a, -o
Geduld (w) — potrpljenje

Gefallen (s) — usluga
Gemahlin (w) — soproga

genießen, genoß, genossen — uživati, užival, -a, -o

Gewohnheit (w) — navada
Glückwunsch (m) — voščilo, čestitka

graben, grub, gegraben — kopati, grebsti, kopal, -a, -o

Hafenschenke (w) — pristaniška krčma

Zimmer-, Fenster- und
Fieberthermometer
Dipl.-Optiker C. Kronauß
Klagenfurt
Bahnhofstraße 13

Veterna topilnica kot predhodnik plavža

Iz zgodovine domače industrije v Südkärntnu

Iz malih začetkov se je v Südkärntnu razvila znatna železna industrija. O tej važni panogi gospodarstva, kakor tudi o pridobitvi in obdelovanju železa na tem ozemlju so poleg Valvazorja poročali tudi drugi zgodovinarji. Izvrševali so jo v patriarhalni obliki do zadnjega časa, vendar se je v načinu ustnega izročila vsled modernih prometnih sredstev in vsled ustanovitve veliki hpodjetij morala umakniti neizbežnemu razvoju.

Ni še ravno dolgo tega, kar se je železo pridobivalo in predelovalo v priprosti obliki; saj se še najstarejši prebivalci te pokrajine spominjajo na to, kako so rude vozili k plavžem in delali v obratih, ki so za današnje razmere primitivni. Še koncem prejšnjega stoletja se je moglo videti ostanke takih starih naprav. Kot žrebljarnice, ki še delajo po starem receptu, so taki obrati ohranjeni le še v Steinbüchlu, kajti v Kroppu tečejo že stroji in v Wocheinu se najdejo le še sledovi prej tam cvetoče železne industrije.

Udejevanje v železni industriji je bilo vsaj včasih vredno truda. Tako nam je pripovedoval star oče iz Wocheina, da je kot mali dečko prevažal z enovprežnikom železno rudo iz okoliša Erzfelda pod Triglavom v Wocheiner-Feistritz in pri tem pri eni vožnji zaslužil en goldinar in 50 krajcarjev in še več, kar je bilo za takratne razmere izredno veliko.

Kakor pravi zgodovinar dr. Gruden, so že najstarejši prebivalci ozemlja južno od Karavank iskali železno rudo in z najprimitivnejšimi pripravami — o kakšni topilni peči pač ne more biti govora — pridobivali železo. Najbolj priljubljena železna ruda je bil rjavi manganovec v obliki bobu podobnih kep, ki so jih ponajveč našli, ne da bi bilo treba slediti rudo. Ta železna ruda se je nahajala skoraj izključno na rebrih Jelowitze (južno od Radmannsdorfa), v Wocheinu, Eisernu, Kroppu in Steinbüchlu. V teh krajih je naravno bilo tudi največ topilnih peči; zadnje njihove ostanke se je moglo še danes deloma ugotoviti. Na hribih pri Aßlingu in Jauerburgu so našli takozvani jeklenee, kojega obdelava je težja od manganovec.

Prvotno je bil topilni postopek zelo primitiven. Izkopali so v zemljo luknjo, vložili v njo drva, premog in železno rudo in drva prižgali. Potrebni zrak so privajali z mehi. Tako se je začel rjavi manganovec topiti. Ako je bila železna gruda zadosti velika, so jo potegnili iz luknje ven in jo zvozili na najbližji trg v svrhu prodaje. Seveda je pri takem načinu topitve v pleni (šindri) ostalo veliko železa toda temu se

ni dalo izogniti (in za takratne razmere to tudi ni bil ovažno). Na nekoliko bolj napreden način so se poprijeli dela na strmih rebrih na pr. na Jelowitzi, v Wochein in v gorah pri Aßlingu. Tam so izkopali do peči vodoravne prekope, skozi katere je pihal veter na ogenj in pospešil talitev. Te »topilne peči« so nazvali »veterne topilnice«. Zidane peči so nastale šele pozneje. Najprvo so tudi te postavljali v gozdih, torej tam, kjer so bile rude in drva na razpolago. Te peči so bile boljše od drugih, imele so tudi mehe na pogon z roko in z nogo. Še pozneje so se preselili iz gor v doline, da so lahko vodno moč izkoristili za pogon mehov. Najstarejša ohranjena nam topilnica take vrste stoji v Untereisernu. Na kameniti plošči ima letnico 1422. Takrat so pa začeli graditi tudi že boljše topilnice, neke vrste plavžev.

Krainburg - nemško mesto

Nemška uprava izbrše grehe preteklosti

Na pečinah med Savo in Kanker so prvi naseljenci starega Krainburga sezidali njihove hiše in tako ustvarili središče poznejšega mesta, ki je določeno po prostranem mestnem trgu. Navzlec ozkemu razpoložljivemu prostoru se nahaja v središču mesta vendar cela vrsta imenitnih meščanskih hiš, — lahko bi se jih imenovalo tudi gradove, — kojih nemški značaj, izražen v strogih fasadah, priprostih vratih in prostornih dvoriščih, se ne da utajiti. Nemško je to mesto sploh v vsem, kar ni nastalo ravno v zadnjih 20 letih, v katerih so poskušali dati temu mičnemu mestu, v katerega ozadju štrlijo navzgor Karavanke, slovanski videz.

Kako malo uspeha so imela ta stremeljenja, se vidi danes, ko je nekaj mesecev opravljala delo nemška uprava in izbrisala grehe preteklosti. Deloma propadle hiše so dobile nov zamazek v večinoma vzdržnem barvnem somerju in ne v kričečih barvah, ki bolijo oči, šarlatanski izveski tvrdk, ki so hoteli drug drugega preteči, so bili nadomeščeni po ne več vsiljivih napisih nad prodajnicami, ki popolnoma ustrezajo svojemu namenu, nove ulične table z nemškimi napisi in imeni kažejo domačinom in tujcem pot, nemogoči stolpiči so bili podrti in izginila je cela vrsta malenkosti, ki so v posamič čisto neznatne površnosti, ki so pa vendar precej kvarile sliko mesta. Posledica teh nikakor ne malenkostnih izprememb je presenetljiva: nemški značaj se zopet pojavlja in nikomur ne bi več prišlo na misel, da bi Krainburg označil kot drugorodno mesto. Ostanke iz dobe srbskega gospostva, ki

Vsled topljenja pridobljeno železo so prodajali kovačem, kajti kovačnice so se nahajale povsod kjer so stale veterne topilnice, tako v Kroppu, Steinbüchlu, Leibnitzu, Althammerju in Wocheinu ter še v celi vrsti drugih krajev. V Woschitzu, občine Radmannsdorfske, na vznožju Jelowitz so še nedavno topili železno rudo v plavžih. Železo so prepeljali v Unterleibnitz, kjer se je v fužini, ki je dobivala svojo moč od vodnega kolesa, kovina predelala. Te delavnice so splošno imenovali »cainarce«. Ta beseda izvira po vsej priliki iz nemškega strokovnega izraza »Zängen« ali od besede »Zieheisen« (železo v palicah) ali »Zieherze«. Tako obdelano surovo železo, v kolikor niso takoj na kraju samem iz njega napravili žrebljev ali drugih predmetov, je potovalo v obrate v Steinbüchlu in Kroppu, ki železo predelujejo in ki so se ohranili do današnje dobe, med tem, ko so od topilnic ohranjeni le še sledovi. V Wocheiner-Feistritz je koncem 19. stoleja požar uničil plavže. Fr. Dernitz

v prvi vrsti na oskrbo naših vojakov pa tudi revnih rojakov. H koncu je prišla Gaufräuleinleiterin pl. Mitterwallner. Ta se je ženam iz Mießtala zahvalila za njihovo službeno pripravljenost in jih prosila tudi nadaljnje pomoči. V svojih izjavah je pl. Mitterwallner razvila sliko boja proti bolševizmu in zaključila z navdušeno sprejetim opisom delovanja Adolfa Hitlerja kot največjega državnika in vojskovodje.

V sledečem tovariškem sestanku so Mießtalerce z napevi iz Kärntna in s pesmi pokretne pokazale prirojeno jim ljubezen do petja.

Gaufräuleinleiterin je potem obiskala tudi razstavo številnih lepih in praktičnih del, ki jih je Schwarzenbach namenil kot božično darilo vojakom na fronti in otrokom. Sedem krasnih, v okusnih barvah sestavljenih odev, ki so glede velikosti in mehkebe prvovrstne, je krasilo stene prostorov razstave, na velikih mizah so ležale v visokih kupih tople nogavice, šali in druge koristne reči. Mično otroško perilo, obleke za dečve, skrbno in lepo izvedene nogavice iz ovčje volne in mnogovrsten drobiž, ki razveseljuje otrokom srce, so pokazali, da so se v ljubezni spomnili tudi malčkov doma.

3x domovine

Krainburg. (Delovanje mladine KVB.) Skoro v vseh večjih krajih Südkärntna se opaža živahno delovanje mladine KVB. Z udeležbo in znanjem se posebno odlikujejo mladeniči, ki so bili izobraženi v Landskronu. Tudi dekleta so že pričela službo in pri večernih prireditvah v domu pokazujejo veliko zanimanje na stvari. Tako je pretežni del mladine Südkärntna že strnjen v KVB in je pripravljen radostnega srca izpolniti do konca naloge in dolžnosti.

Krainburg. (Učni tečaj za vodnike gasilcev v Südkärntnu.) V Gaufräuleinleiterin v Klagenfurtu je bil z lepim uspehom dovršen na voditelje okrožij in odsekov gasilcev iz Südkärntna omenjeni učni tečaj. Udeleženci tečaja so kot uspeh zbirke na tovariškem večeru izročili zimski pomoči 50 RM.

Kropp. (Praktična zaposlitev žen.) Ortsfrauenführerin Hedwig Schollar je v nekem, apelu pozvala svoje sotrudnice, da naj takoj pričnejo z delom copat za revne otroke. Žene bodo svoje dolžnosti v tej smeri tudi storile.

Šport

Strokovna izobrazba učiteljev telesne vzgoje

Prvo posebno šolo za telesno vzgojo so dobili Švedi, ki so že leta 1813. ustanovili Lingov zavod za švedsko gimnastiko. Tudi bivša pruska visoka šola za telesno vzgojo je imela 80letno tradicijo. Ukinili so jo leta 1934., ko so v Nemčiji izvedli obsežno preosnovno telovadbe in športa. V Sofiji so ustanovili visoko šolo za telesno vzgojo šele to jesen, dočim so v Beogradu to storili pred tremi leti. Romuni in Grki pa so imeli zavode za izobrazbo telovadnih učiteljev že pred desetimi leti.

Med vsemi športnimi ustanovami je najbolj slovela berlinska visoka šola za telesno vzgojo, katero so tik pred zadnjo olimpiado ukinili in porušili. Na istem mestu so zgradili orjaški stadion, v bližini pa krasno Državno akademijo za telesne vaje. Vendar nova akademija nima značaja normalne visoke šole, marveč se vršijo na njej le krajsji tečaji za izpolnjevanje športnih zdravnikov, učiteljev, organizatorjev itd. Izobraževanje srednješolskih učiteljev telesne vzgoje so v Nemčiji prenesli na univerze in istočasno imenovali tudi prve profesorje telovadbe in športa. Nekateri med njimi uživajo mednarodni sloves: dr. Nerz — nogomet, dr. Krümmel — teorija treninga, dr. Klinge — športna tehnika, arhitekt March — gradnja športnih prostorov, dr. Mehl — zgodovina telesnih vaj itd.

Visokim šolam gre velika zasluga za napredek športa in telovadbe. Danes šport odnosno telesna vzgoja ni več samo veščina ali zabava, temveč načrtna vzgoja, ki sloni na znanstvenih temeljih.

SONNTAGS- u. NACHTDIENST
der Apotheken in Krainburg

von 6. bis 13. Dezember

MR. M. RAUCH

heben, hob, gehoben — dvigniti, vzdigniti, dvignil, -a, -o

hinkommen (ich komme hin) — priti (pridem)

Höhe (w) — višina

inbegriffen — vključen, -a, -o

Luftschiff (s) — zrakoplov

lügen, log, gelogen — lagati, lagal, -a, -o

Matrose (m) — mornar

Mießverständnis (s) — nesporazum

mindestens — najmanj

miteinander — skup

Mittag (m) — poldne; zu Mittag — opoldne

mitten — (v) sredi

nahe, näher, nächste, adv. — blizu, bliže, najbliže

Neujahr (s) — novo leto

Olive (w) — maslina, oliva

Orange (w) — pomaranča

Ostern (w) — velika noč

prosit — na zdravje

riechen, roch, gerochen — vohati, dišati, vohal, -a, -o

roh — sirov, -a, -o

Saft (m) — sok

schießen, schoß, geschossen — streljati, streljal, -a, -o

Schiffburch (m) — brodolom

schlagen, schlug, geschlagen — udariti, tolči, biti (ura)

schuldig — dolžan, kriv, -a, -o

Schwefel (m) — žveplo

seinerseits — od njegove strani

stören — motiti

Straßengraben (m) — cestni jarek

Sturm (m) — vihar

tragen, trug, getragen — nositi, roditi, koristiti, nosil, -a, -o

trauen (sich) — upati se

Unkenntnis (s) — neznanje, nepoučenost

Urgroßvater (m) — praded

überraschen — presenetiti

verlieren, verlor, verloren — zgubiti, zgubil, -a, -o

Vermittlung (w) — posredovanje

versichern — zagotavljati, zavarovati

verständlich — razumljiv, -a, -o

Verrückte (m u. w) — blaznik

vielmals — mnogokrat

waschen, wusch, gewaschen — prati, umivati, pral, -a, -o

Wachmittel (s) — pralno sredstvo

wecken — buditi, dramiti

wehtun — žaliti

Weinrebe (w) — vinska trta

wundervoll — čudovit, -a, -o

Wut (w) — besnost; wutig — besen

ziehen, zog, gezogen — vleči, vlekel, -a, -o

Ziel (s) — cilj; Zielscheibe — tarča

Zitrone (w) — citriona

zulächeln (ich lächle zu) — smehljati se (smehljam se)

zusehends — vidno

Redewendungen

es riecht nach etwas — diši po nečem

ein Los zieht in der Lotterie — srečka zadene v loteriji

um's Leben kommen — priti ob življenje

Platz nehmen — sestiti

nach Ihnen — za vami

Umstände machen — truditi se (radi koga), obotavljati se

jemanden leiden können — trpeti koga

Gelegenheit bieten — priložnost nuditi

etwas auf der Post, auf der Bahn aufgeben — nekaj na pošti, na železnici oddati

das Leben in vollen Zügen genießen — življenje z veseljem uživati

die Geduld verlieren — potrpljenje zgubiti

ich verliere die Geduld — potrpljenje me mineva

An alle Schulleiter!

Soeben erschienen
**LEHRSTOFF FÜR
DIE GRUNDSCHULE**

Preis 7,80 RM

Vorrätig:

**BUCHHANDLUNGEN
des NS.-Gauverlages
u. Druckerei Kärnten**
Klagenfurt, Krainburg
Villach, Wolisberg

HANDWERKER

Der erste Arbeitsplan des Deutschen Berufserziehungswerkes, Berufserziehungswerk für das deutsche Handwerk, Gau Kärnten, ist soeben erschienen. — In ihm sind 100 Lehrgemeinschaften fachlicher und betriebswirtschaftlicher Art festgehalten.

Handwerker, meldet Euch zur Teilnahme! Der Arbeitsplan ist bei der Geschäftsstelle des Berufserziehungswerkes für das deutsche Handwerk, Klagenfurt, Bahnhofstraße 40, II. St., Tür 20, und bei allen Kreishandwerkerschaften kostenlos erhältlich.

Nimm
DARMOL
Du fühlst Dich wohl

„HASTREITER'S“
Kropf u. Basedow
Kräuterkuren
haben seit 12 Jahren beste Heilerfolge aufzuweisen. Verlangen Sie heute noch die Aufklärungsschrift: „Der Kropf und die Basedow'sche Krankheit“ kostenlos und unverbindlich durch den Hersteller:
Friedr. Mastreiter Krainburg b. Dornbach

Inserirajte v „Karawanken-Bote“

Kupim

dobro decimalno vago, ki potegne 250 do 400 kg.

Ponudbe na:

Johann Schianza
Bergkreidegewinnung/
Göriach bei Veldes

Präparator

Franz Barbitsch
Zwischenwässern
Spezialwerkstätte für Präparieren von Vögel, Säugtieren aller Art.
Aufsetzen von Geweihen, Geweihkunstschlitzerei: Leuchter, Knöpfe usw.

**DAMEN- UND
HERREN- MODE
LEDERTASCHEN**

**Johann
Wendling**
Krainburg

JOSEF WEBER

Gemischtwaren- und Holzhandlung

LAAK a. d. ZAIER

**Buntwarenweberel
Färberel u. Appretur**

Hribernik & Comp.

Textilindustriegesellschaft m. b. H.
St. Veit a. d. Sawa

ALBERTUMER

Möbel eingelegt, geschnitzt oder bemalt, Bilder, Holzfiguren, Zinggeschirr, echte Teppiche, alle Münzen kauft stets

Antiquitätenhandlung
FRITZ PRAUSE, KLAGENFURT

Gut eingeführter
Bäckereivertreter

für Südkärnten von leistungsfähiger Backhilfsmittelfabrik bei guter Provision gesucht.

Ausführliche Angebote mit Referenzen unter „Ak. 7959“ an Afa, Stuttgart, Friedrichstraße 20

Kdor varčuje,
skrbi za svojo starost;
radi tega nosi tudi ti
svoje prihránke v

Kreissparkasse Krainburg
z glavno podružnico Laak

MOP U. POLITUR
SCHUHCREME
BODENPASTA
WONDER POLISH

ROBOT
CHEMISCHE FABRIK
PAUL OELTZE
(FORM. QUEEN-WERKE) LINZ/DOBRU

Spielwaren

Kinderwagen

Kinderbetten

GRÜNER
Klagenfurt, Bahnhofstr.

Wer spart,
sorgt für das Alter;
deshalb trage auch Du
Deine Ersparnisse in die

Kreissparkasse Krainburg
mit der Hauptzweigstelle Laak

**FRANZ
BERLITSCH**
mechan. Werkstätte
ZWISCHENWASSERN

Sperrholz
Paneelplatten
Holzfaserplatten
Furniere
Parketten

HANS TRANINGER

Klagenfurt, Völkermarkterstraße - Ruf 1595

Kupim

Dobro ohranjen šivalni stroj. Ponudbe z ceno na
Zupan Antonia
Prebatscheu Nr. 18
P. Krainburg

Socialna zavarovalna blagajna

za zasedene pokrajine Koroške in Kranjske

Centrala: **KRAINBURG, Am Weier 7**

Upravna mesta blagajne so na sledečih sedežih:

Assling, pristojno za sodni okraj Assling, krajevne občine Wocheiner-Feistritz in Wocheiner-Mitterdorf, kakor tudi za kraje Dobrawa, Ober- in Untergöriach;

Neumarkt, pristojno za krajevne občine Gallenfels, Heiligenkreutz, Kaier, Neumarkt, St. Anna unter dem Loibl in St. Katharina;

Präval, pristojno za osvobojena ozemlja Koroške;

Radmannsdorf, pristojno za okraj Radmannsdorf, izvzemši pokrajini, ki so dodeljene upravnima mestoma Assling in Neumarkt;

Stein, pristojno za okraj Stein;

Ozemlje okrožja Krainburg je razven krajevnih občin Gallenfels in Heiligenkreutz dodeljeno neposredno centrali.

Socialna zavarovalna blagajna je pristojna za vse zavarovalne zadeve (bolniškega, nezgodnega, onemoglostnega in starostnega zavarovanja delavcev in nameščencev).

Upravna mesta so dolžna sprejemati prijave vseh vrst socialnega zavarovanja in vplačila prispevkov, dovoljevati dajatve bolniškega zavarovanja, (prispevke za bolezen in domačo oskrbo, bolniško oskrbo, tedensko pomoč, posmrtnine itd) kakor tudi dajati pojasnila obratovodjem in zavarovancem.

Za zadeve rent (nezgodne, onemoglostne in starostne) upravna mesta niso pristojna. Takšne zadeve rešuje neposredno in izključno centrala sama.

Poslovne ure za obveščanje s strankami so določene pri centrali in upravnih mestih od 8. do 12. ure.

Vodja:

Anton Tropper l. r.
Verwaltungsdirektor

TRIO SCHUHFABRIK
GES. M. B. H.

NEUMARKTL - SUDKÄRNTEN

DRAHTANSCHRIFT: TRIO NEUMARKTL / FERNSPRECHER NR. 20

Herstellung

folgender Gerbstoffe:

Pinotan N, Pinotan CC, Pinotan CC Sp, Fichtenrindenextrakt, Kemotan TF u. TC, Summach etz.

Laufender Einkauf jedes Quantum's Fichtenrinde

LANNINFABRIK

G. M. B. H. - ZWISCHENWASSERN

Südkärentens Industrie, Handel und Gewerbe

sind eingeladen zum Besuche der
Sonderschau der

Ruf-Buchhaltung in Krainburg

Hotel Alte Post
am 12. und 13. Dezember
jeweils von 9 bis 18 Uhr

Generalvertretung der Ruf-Buchhaltung G. m. b. H., Wien
Dr. Gallin, Klagenfurt, Platzgasse 9 — Tel. 1136

LACKFABRIK

Ludwig Marx

AKTIENGESELLSCHAFT

DOMSCHALE

Kaffeemittel ESSIG · SENF

FABRIK C. WENGER KLAGENFURT

Widerruf
Unterterligte Graschitsch
Emilia aus Strachain 3 wi-
derrufe hiemit alles, was ich
über Markitsch Aloisia aus
Strachain 13 Beleidigendes
gesprochen habe.
Graschitsch Emilia

**Alle Grammophon
Platten**
dringend zu kaufen ge-
sucht. Zuschriften unter 1178
an „Karawanken-Bote“,
Klagenfurt, Bismarckring 13

Universale

Stroh- Filz-
hut und
Stumpen-

Erzeugung
für Damen
und Herren

Domschale

Kinderwagen Herbst

Klagenfurt, Fleischmarkt 16

Stempel
SIEGELHÄFTEN - EMAILSCHILD
LIEFERT
RASCH
UND SAUBER
THEODOR RABITSCH
ST. VEIT a. S. AVE

IZDELOVANJE
HARMONIK

JOS. FLEISS
ST. VEIT a. S. AVE (Postno letzece)

Industrieabbrüche
Gebrauchs-Ma-
schinen kauft
Kurt Frick
Klagenfurt
Salmstrasse 7
Fernruf 1486

Lichtspiele

Allgemeine Filmreuehand G.m.b.H. - Zweigstelle Veldes

ASSLING

6. XII. um 15.30 und 18.30 Uhr
7. XII. um 15.30 und 18.30 Uhr
8. XII. um 18.30 Uhr
Achtung! Feind hört mit!
Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!
9. XII. um 18.30 — 10. XII. um 18.30 Uhr
Spiel auf der Tenne
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 15.30 Uhr
11. XII. um 15.30 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Verzauberte Prinzessin
11. XII. um 18.30 Uhr
12. XII. um 18.30 Uhr
12 Minuten nach 12
Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!

DOMSCHALE

6. XII. um 18.30 Uhr
7. XII. um 18.30, 16 und 18.30 Uhr
Hochzeitsnacht
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 15.30 Uhr
Märchenfilmvorstellung:
Fröhliches Kunterbunt
10. XII. um 18.30 Uhr
11. XII. um 18.30 Uhr
Der Sündenbock
Für Jugendliche zugelassen!

KRAINBURG

5. XII. bis 8. XII.
Der liebe Augustin
Für Jugendliche nicht zugelassen!
7. XII. um 10.30 Uhr
Jugendvorstellung
Der Jäger aus der Kurpfalz
9. XII. bis 11. XII.
Ziel in den Wolken
Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!
Vorstellungen: Täglich um 18.30 Uhr,
Sonntags außerdem um 13.30 und 16 Uhr

LAAK

6. XII. um 19 Uhr
7. XII. um 13.30, 16 und 19 Uhr
Trenck, der Pandur
Für Jugendliche zugelassen!
9. XII. um 19 Uhr
10. XII. um 19 Uhr
11. XII. um 19 Uhr
Der Weg zu Isabell
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 16 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Rumpelstilzchen

LITTAI

6. XII. um 19 Uhr
7. XII. um 16 und 19 Uhr
Der Gasmann
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 15 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Rumpelstilzchen
10. XII. um 19 Uhr
11. XII. um 19 Uhr
Ein Mann auf Abwegen
Für Jugendliche nicht zugelassen!

MIESSDORF

8. XII. um 20 Uhr
Falstaff in Wien
Für Jugendliche zugelassen!

NEUMARKTL

6. XII. um 15.30 und 18.30 Uhr
7. XII. um 10, 15.30 und 18.30 Uhr
8. XII. um 18.30 Uhr
9. XII. um 18.30 Uhr
Auf Wiedersehen, Franziska!
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 16 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Heinzelmännchen
10. XII. bis 12. XII. um 18.30 Uhr
Menschen, Tiere, Sensationen!
Für Jugendliche zugelassen!

S AIRACH

6. XII. um 18.30 Uhr
7. XII. um 15.30 und 18.30 Uhr
Ein Leben lang
Für Jugendliche nicht zugelassen!

SCHWARZENBACH

6. XII. um 20 Uhr
7. XII. um 15, 17.30 und 20 Uhr
Falstaff im Wien
Für Jugendliche zugelassen!
10. XII. um 20 Uhr
11. XII. um 20 Uhr
Die barmherzige Lüge
Für Jugendliche nicht zugelassen!

STEIN

6. XII. um 18.30 Uhr
7. XII. um 10, 15.30 und 18.30 Uhr
8. XII. um 18.30 Uhr
Rosen in Tirol
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 15 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Rumpelstilzchen
10. XII. um 18.30 Uhr
11. XII. um 18.30 Uhr
Falschmünzer
Für Jugendliche nicht zugelassen!

ST. VEIT

6. XII. bis 9. XII.
Unser Fräulein Doktor
Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!
10. XII. um 15.30 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Fröhliches Kunterbunt
10. XII. bis 12. XII.
Das himmelblaue Abendkleid
Für Jugendliche nicht zugelassen!
Vorstellungsbeginn: Täglich 18.30 Uhr,
Sonntags außerdem um 13.30 und 16 Uhr

VELDES

6. XII. um 15.30 Uhr
Jugendvorstellung
Soweit geht die Liebe nicht
6. XII. um 18.30 Uhr
7. XII. um 13.30, 15.30 und 18.30 Uhr
Die schwedische Nachtigall
Für Jugendliche nicht zugelassen!
10. XII. um 18.30 Uhr
11. XII. um 18.30 Uhr
Die letzte Runde
Für Jugendliche nicht zugelassen!

WART

6. XII. um 16 Uhr
Märchenfilmvorstellung
Die verzauberte Prinzessin
5. XII. und 6. XII. um 18.30 Uhr
Wer küßt Madelaine?
Für Jugendliche nicht zugelassen!
7. XII. um 13.30, 16 und 18.30 Uhr
8. XII. um 18.30 Uhr
Der Polizeifunk meldet
Für Jugendliche nicht zugelassen!

Baumwollspinnerei u. Weberei Neumarktl Ed. Glanzmann & And. Gassner

Spinnerei, Weberei, Garnfärberei u.
Bleiche, Stückbleiche und Appretur

Raiffeisen-Zentralkasse Kärnten

eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftung
Klagenfurt, Stuttgarter Platz 5
Geldausgleichsstelle des landw. Genossenschaftswesens.

Landwirtschaftliche Technische Ketten, Pflüge und deren Bestandteile Kettenfabrik A. G. in Lees